

**MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

KATEDRA PEDAGOGIKY

Snaží se student při neporozumění slovíčku vždy je odhadnout na základě svých jazykových dovedností?

Zpráva z výzkumu na Gymnáziu v Bystrci v Brně, ulice Vejrostova, zpracována pro předmět Základy pedagogické metodologie

*Výzkumné šetření bylo prováděno v rámci fakultního projektu pro rok 2004 v kategorii B: **Strategie učení cizím jazykům jako východisko efektivního učení cizím jazykům** (deskriptivně-relační výzkumné šetření), hlavní řešitel: Mgr. Mgr. Kateřina Vlčková (KPd PdF MU), č. projektu 21/04, č. zakázky3020*

Brno, 9.září 2004

Vypracovaly:

Lucie Synková, učo: 105404, studijní obor: Dě – NJ, 1. roč.

Lucie Řeřuchová, učo: 104993, studijní obor: Dě – NJ, 1.roč.

Monika Tannenbergerová, učo: 105251, studijní obor:OV – NJ, 1.roč.

OBSAH

Úvod	3
Hypotéza	3
Metodologie	4
Výsledky	6,7
Interpretace výsledků	7
Závěr	7

ÚVOD

Úvodem bychom Vás chtěly seznámit s obsahem naší práce, výzkumu týkajícího se strategií učení se cizímu jazyku. Výzkum sledoval a zjišťoval, jak se studenti třetích ročníků gymnázií (zahrnuje i septimány) dokáží učit cizímu jazyku, jaké používají metody k zapamatování si studované látky (slovíček, různých textů, atd.) a kolik si jí dokáží zapamatovat, zda dokáží při učení cizího jazyka relaxovat a povzbuzovat se, jak často komunikují v cizím jazyce či se zajímají o kulturu dané země.

Výzkum je velice zajímavě pojat. Student se při jeho vyplňování může zamyslet nad určitými aspekty, kterým třeba nikdy nevěnoval pozornost. Může si i uvědomit, že k učení se cizímu jazyku přistupuje nesprávným způsobem nebo i nezodpovědně a pokusí se tento problém vyřešit či vyhledá pomoc u profesionála.

HYPOTÉZA

V naší výzkumné zprávě jsme se rozhodly zpracovat otázku č.1 skupiny C. Tato část se zabývá otázkami, jak student postupuje v případě, že slovíčku, větě , rozhovoru, poslechu, řeči nerozumí. Čeho se snaží chytit a co se snaží v takovém případě pochytit, jak reaguje, jak se chová, zda při rozhovoru odpovídá jen ano či ne, ...

Znění otázky číslo 1 skupiny C je :

„Když slovíčku nerozumím, snažím se odhadnout jeho význam na základě svých jazykových znalostí. Např. na základě gramatiky (pořádek slov ve větě, předpony, slovní druh); důrazu na určité slovo; z kontextu jiných slov; podle tématu, jazykové situace, ...

Naše hypotéza zní:

Jestliže student nerozumí slovíčku, vždy snaží se je pochopit z významu věty. Předpokládáme, že největší počet procent získá hodnota 5 vždy.

Zda se naše hypotéza potvrdí či vyvrátí zjistíme v kapitole *Výsledky a Interpretace výsledků*.

METODOLOGIE

Dne 25.5. 2004 jsme se vydaly do gymnázia v Bystrci, v ulici Vejrostova v Brně. Výzkum jsme prováděly septimě s 24 žáky (18dívek, 6 chlapců). Tato třída je zaměřená na jazyky, kdy všichni žáci mají povinnou angličtinu, kterou se učí 10 let, a k ní volitelnou španělštinu nebo němčinu (cca 5 let).

První dotazník se týkal *obecné části*, tzn. studenti většinou vypisovali osobní údaje a počet cizích jazyků, které na této škole studují.

Druhý dotazník – *inventář* se dělil na **7 částí** (značené od A do G), z nichž každá obsahovala různý počet otázek. Jednotlivé části se zabývaly určitými druhy strategií. *Část A* – paměťové strategie, *část B* – kognitivní strategie, *část C* – kompenzační strategie, *část D* – metakognitivní strategie, *část E* – afektivní strategie, *část F* – sociální strategie a *část G* byla zaměřena zejména na hodnocení schopností či určitého talentu studenta k učení se cizímu jazyku. Na každou otázku student odpovídal podle následující bodové stupnice: **1** – nikdy, téměř nikdy

2 – občas, obvykle ne

3 – někdy, půl napůl

4 – často, obvykle ano

5 – vždy, téměř vždy

N – nevím, nemohu odpovědět

Takto ohodnocenou otázku vepsali do prvního dotazníku, kde se nacházely vyznačené kolonky.

Po představení se, odkud přicházíme a s jakou prosbou, jsme studentům vysvětlily princip výzkumu a zřetelně objasnily, jak si s dotazníky počínat. Na vypracování obou dotazníků měli celou vyučovací hodinu (tj. 45 min.), plus 10 min. přestávky. Celkem tedy 55 min.

K našemu milému překvapení, suplovaná hodina a blížící se konec prázdnin naznačovaly, že studenti budou nepozorní a arogantní vůči „nějakému“, dotazníku, se studenti nebavili a zamyšleně vyplňovali kolonky v listě pro odpovědi.

Poté, co jsme dotazníky sesbíraly a poděkovaly za jejich vyplnění, jsme se odebraly za jejich vyučujícím anglického jazyka, se kterou jsme uskutečnily rozhovor o třídě a výuce v oné třídě.

Ke zpracování získaných dat jsme použily statistickou metodu výpočtu aritmetického průměru a ostatních středních hodnot. Vytvořili jsme tak tabulku odpovědí v počtech osob a odpovědí v procentech. Dále nás zajímaly rozdíly odpovědí studentů studujících němčinu a studentů studujících španělštinu. Těmito rozdíly se však v hypotéze nezabýváme. V této výzkumné zprávě se zabýváme otázkou číslo 1 z části C.

VÝSLEDKY

Celkový počet sesbíraných dotazníků: **24**

Počet chlapců: **6**

Počet dívek: **18**

Počet studentů angličtiny : **24**

Počet studentů španělštiny a angličtiny: **12**

Počet studentů němčiny a angličtiny: **12**

Tabulka odpovědí žáků v osobách

<i>stupně hodnot</i>	studenti španělštiny	studenti němčiny	celkem
téměř nikdy, nikdy	0	0	0
občas, obvykle ne	0	1	1
někdy, půl na půl	2	1	3

často, obvykle ano	6	6	12
vždy, téměř vždy	4	4	9
nevím	0	0	0

- Hodnotu téměř nikdy a nevím nestanovil ani jeden student.
- Hodnotu občas stanovil 1 student němčiny, celkem 1 student.
- Hodnotu někdy stanovili 2 studenti španělštiny a 1 němčiny, celkem 3 studentů.
- Hodnotu často stanovilo 6 studentů španělštiny a 6 němčiny, celkem 12 studentů.
- Hodnotu vždy stanovili 4 studenti španělštiny a 4 němčiny, celkem 8 studentů.

Tabulka hodnot v procentech

<u>stupně hodnot</u>	studenti španělštiny	studenti němčiny	<u>celkem</u>
téměř nikdy, nikdy	0%	0%	0%
občas, obvykle ne	0%	4%	4%
někdy, půl na půl	8%	4%	12%
často, obvykle ano	25%	25%	50%
vždy, téměř vždy	17%	17%	34%
nevím	0%	0%	0%

6.

Z tabulek vyplývá, že v situaci, kdy student nezná slovíčko, se snaží odhadnout jeho význam na základě svých znalostí často, což platí jak pro studenty němčiny, tak pro studenty španělštiny. Studenti se v hodnotách odpovědí často (25%) a vždy (17%) početně shodli. V hodnotě občas odpovědělo více studentů španělštiny (8%), než němčiny (4%), kdežto v hodnotě téměř nikdy odpovědělo více studentů němčiny (4%), než španělštiny (0%).

Interpretace výsledků hypotézy

Z tabulek je jasně zřetelné, že hodnota vždy nezískala největší procentuální zastoupení. To získala hodnota často. Naše domněnka, že žáci vždy jim neznámá slovíčka odvozují na základě svých jazykových

zkušeností se tedy nepotvrdila. Získala však 2. místo, hned po hodnotě často, což i tak můžeme považovat za dobré.

ZÁVĚR

Je asi nejlogičtější, že jestliže neznám slovíčko, snažím se je buď pochopit z kontextu věty nebo si pod ním představím něco, co mi ono slovo připomíná. Je důležité, aby neznámá slovíčka učitelem nebyla hned vyslovena v mateřském jazyce, nýbrž byla vysvětlena v jazyce učeném, tedy jazyce onoho slovíčka, neboť i tím se student mnoho naučí. Podle našich názorů není důležité porozumět každému slovíčku, ale celé větě a jejímu kontextu. Ať už při poslechu nebo rozhovoru tedy nenutíme studenty zastavovat se u prvního slovíčka, kterému nerozumí což bývá jejich dosti častou chybou. Je nutné žákům vysvětlit, že když se ocitnou v takové situaci, měli by se snažit v první řadě porozumět větě. Studenta svádí zastavit se u onoho slovíčka a přemýšlet nad jeho významem. Neuvědomí si však, že mu uniká mnoho dalších podstatných slovíček, uniká mu kontext a téma.